

**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«УНІВЕРСИТЕТ СУЧАСНИХ ЗНАНЬ»**

Циклова комісія з журналістики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 25 Медіаграмотність та професійні стандарти

підготовка фахового молодшого бакалавра

освітньо-професійної програми **Журналістика**

спеціальність **061 Журналістика**

Київ – 2022

Робочу програму з дисципліни Медіаграмотність та професійні стандарти для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Журналістика спеціальності 061 Журналістика

Розробник: старший викладач – Інна БИТЮК

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії з журналістики
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії Інна БИТЮК
(ім'я та прізвище)

Розглянуто і рекомендовано до затвердження педагогічною радою коледжу

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Директор коледжу Світлана ШВИДЧЕНКО

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка	4
2	Навчально-тематичний план дисципліни	6
3	Календарно-тематичний план дисципліни	6
4	Теми і плани лекційних занять	7
5	Теми і план семінарських занять	11
6	Теми і питання для самостійної роботи студентів	14
7	Методи активізації навчального процесу	18
8	Системи поточного та підсумкового контролю знань	18
9	Критерії оцінювання результатів навчання студентів	19
10	Література	21

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток сучасних медіа, широке впровадження інтерактивних систем комунікацій спричиняє зміни у ставленні здобувачів освіти до оточуючого світу та потребує цілеспрямованої їх підготовки до вмілого та безпечного користування інформаційно-комунікаційними технологіями та системами мас-медіа. Здобувач освіти має орієнтуватись у сьогоdnішньому медіапросторі, розуміти основні принципи функціонування різних видів засобів масової інформації, розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість, аналізувати та оцінювати медіаповідомлення, розшифровувати та використовувати закодовану у медіаповідомленнях інформацію, знати правила культури спілкування в інформаційному суспільстві та методи захисту від можливих негативних впливів у процесі масової комунікації, розрізняти та застосовувати методи організації професійної діяльності з використанням технології мультимедіа; збирати, передавати, зберігати інформацію з урахуванням пріоритетів професійної діяльності, самостійно створювати медіаповідомлення в галузі професійної діяльності.

Мета формування теоретичної бази знань з медіаграмотності і практичних навичок ефективної та безпечної взаємодії з інформацією, отриманою з медіаджерел, у тому числі з урахуванням використання засобів сучасних інформаційнокомунікаційних технологій у повсякденній практичній, зокрема, навчально-пізнавальній, діяльності учнів та їхньому міжособовому спілкуванні; навчання сприйняттю і переробці інформації, б переданої каналами мас-медіа (в широкому тлумаченні), розвиток критичного мислення, умінь розуміти прихований зміст того чи іншого повідомлення, протистояти маніпулюванню свідомістю та пропаганді з боку мас-медіа, формування умінь інтерпретувати інформацію, розуміти її суть, адресну спрямованість, мету інформування, викриття прихованого значення мають усунути негативний вплив на свідомість громадян, особливо учнівської та студентської молоді.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- зрозуміти принципи роботи медіа,
- навчитися аналізувати свій медіапростір і свідомо підходити до питань медіаспоживання;
- зрозуміти механізми впливу медіа і перейти до селективного (вибіркового) сприйняття інформації;
- навчитися виявляти пропаганду, фейки та маніпуляції в медіа, щоб не піддаватися їх впливу;
- розвинути навички критичного мислення та аналізу інформації, яка надходить з різних медіа;
- дізнатися про механізми сучасних маніпулятивних технологій в медіа, навчитися розпізнавати різного роду маніпуляції;
- створення умов інформаційної безпеки для свідомих громадян суспільства..

стандарти спрямована на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11 Здатність до застосування знань етики та естетики, правильного сприйняття та оцінювання різноманітних явищ навколишнього світу та творів мистецтва

ЗК 13. Здатність до когнітивної гнучкості та креативності

ЗК 14. Здатність критично мислити.

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1 Здатність застосовувати теоретичні знання в області журналістики, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність формувати інформаційний контент.

СК 6 Здатність до критичної оцінки норм журналістської діяльності.

СК 8 Здатність здійснювати міжособистісну, соціальну та професійну комунікацію в процесі виконання професійних завдань.

СК 11 Здатність шукати і збирати інформацію.

СК 12 Здатність перевіряти фактичні дані.

СК 13. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 15. Здатність до оцінки інформації з погляду правових та етичних засад журналістики

СК 16. Здатність до аналізу та прогнозування інформаційних потреб медіаринку.

СК 17. Здатність оперативно збирати інформацію, дотримуватися балансу думок, працювати з джерелами, взаємодіяти з аудиторією

Очікувані результати навчання

РН 1 Знати свої права, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 3 Діяти на основі етичних принципів, правових і безпекових норм у професійній діяльності з урахуванням культурних, релігійних, етнічних відмінностей та національних особливостей.

РН 4 Вміти аналізувати історичні події та процеси, що відбувались в минулому і відбуваються в сучасній Україні.

РН 5 Володіти державною мовою вільно, а іноземною мовою на рівні, необхідному для виконання професійних завдань.

РН 12 Застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для

пошуку та аналізу необхідно інформації у вирішенні практичних проблем.

PH 14 Визначати актуальність певної проблематики медіа-продуктів, реалізовувати професійну універсальність у полі тематичному ЗМІ.

PH 15 Аналізувати будь-який медійний продукт, оцінювати його на основі соціокультурних, міжкультурних та контекстних критеріїв.

PH 24 Уникати неконструктивних комунікативних ситуацій, що можуть нашкодити професійній репутації та інтересам справи, раціонально діяти в конфліктних ситуаціях, шукаючи компромісів на основі професійних принципів та взаємної ділової вигоди.

PH 26 Уміти працювати з контентом різного формату: фото-, відео-, аудіопродуктом, текстовим матеріалом, мультимедійним контентом.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінарські	Самостійні
1	Розділ 1. Вступ до медіаосвіти та медіаграмотності	48	16	12	20
2	Розділ 2. Вплив медіа на особистість.	72	18	18	36
Всього:		120	34	30	56

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Усього	Лекції	Семінарські	Самостійні
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Вступ до медіаосвіти та медіаграмотності					
1	Тема. Медіаосвіта та медіаграмотність як освітні категорії.	6	2	2	2
2	Тема. Основні теорії медіаосвіти.	8	4	2	2
3	Тема. Поняття про масову комунікацію.	10	4	2	4
4	Тема. Представлення авторських презентацій на тему «Я студент».	8	2	2	4
5	Тема. Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні	8	2	2	4
6	Тема. Приклади порушення медіастандартів. Використання маніпулятивних технологій у ЗМІ.	8	2	2	4
Розділ 2. Вплив медіа на особистість.					
7	Тема. Види медіа. Історія медіа.	6	2	2	2

8	Тема. Вплив медіа на розвиток особистості.	10	2	2	4
9	Тема. Аналіз медіатекстів різних видів медіа	8	2	2	4
10	Тема. Психологічний захист від непотрібної інформації.	8	2	2	4
11	Тема. Вплив медіа на ціннісно-смыслову сферу молоді.	8	2	2	4
12	Тема. Аналіз телешоу: трансформація форматів і цінностей.	8	2	2	4
13	Тема. Медіапсихологічні технології формування ціннісно-смыислової сфери молоді.	8	2	2	4
14	Тема. Медіатехнології, як засіб патріотичного виховання дітей та молоді.	8	2	2	4
15	Тема. Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу.	8	2	2	4
Всього по дисципліні		120	34	30	56

4. Теми і плани лекційних занять

Розділ 1. Вступ до медіаосвіти та медіаграмотності

Лекція 1

Тема . Медіаосвіта та медіаграмотність як освітні категорії

План:

1. Історія розвитку медіаосвіти.
2. Суспільне значення медіаосвіти.
3. Визначення та сутність поняття «медіаграмотність».
4. Напрацювання західних науковців у сфері медіаосвіти.
5. Медіаосвіта в Україні.

Лекція 2,3

Тема. Основні теорії медіаосвіти.

План:

1. Протекціоністська» («ін'єкційна», «захисна», «прищеплювальна») теорія медіаосвіти.
2. Теологічна / релігійна теорія медіаосвіти.
3. Етична теорія медіаосвіти.
4. Теорія медіаосвіти як розвитку «критичного мислення».
5. Ідеологічна теорія медіаосвіти.
6. Екологічна теорія медіаосвіти.
7. Теорія медіаосвіти як джерела «задоволення потреб» аудиторії.
8. Культурологічна теорія медіаосвіти. Естетична (художня) теорія медіаосвіти.
9. Семіотична теорія медіаосвіти.
10. Соціокультурна теорія медіаосвіти.

11. Практична цінність теорій медіаосвіти.

Лекція 4,5

Тема. Поняття про масову комунікацію

План:

1. Когнітивно-інституційний підхід до масової комунікації.
2. Поняття інформації.
3. Соціальна інформація та її властивості.
4. Інформація в журналістиці. Текст та інші носії інформації в мас-медіа.
5. Поняття «комунікація». Спілкування та комунікація. Визначення масової комунікації.
6. Поняття про мас-медіа: теоретичні й історичні аспекти.
7. Властивості мас-медіа.
8. Вивчення ефектів масової комунікації.
9. Теорія стереотипів. Теорія когнітивного дисонансу. Теорія користі та задоволення. Теорія навчання та теорія пізнання.
10. Структурно-функціональний підхід.
11. Теорія спіралі мовчання. Теоретичні основи свободи преси. Теорія порядку денного М. Мак-Кобса і Д. Шоу. Теорія гейткіперів К. Левіна..

Лекція 6

Тема. Представлення авторських презентацій на тему «Я студент».

План:

1. Розробити тематичне представлення своєї підгрупи з використанням медійних засобів.
2. У презентації зазначити про своє рідне місто, навчальний заклад, мотивацію вибору даної професії, перші студентські кроки.

Лекція 7

Тема. Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні

План:

1. Роль медіа в суспільстві.
2. Історія виникнення стандартів.
3. Поняття етичного кодексу та його роль.
4. Функція професійних стандартів журналістики.
5. Перелік та визначення базових професійних стандартів журналістики.
6. Маніпулювання аудиторіями через порушення стандартів.
7. Приклади порушення стандартів.

Лекція 8

Тема. Приклади порушення медіастандартів. Використання маніпулятивних технологій у ЗМІ.

План:

1. Приклади маніпулювання аудиторіями через порушення стандартів в засобах масової комунікації (результати подати у вигляді презентації).

2. Сутність поняття «маніпуляція». Методи та засоби медіа-маніпуляцій.
3. Сучасні маніпуляції новинами в різних державах світу. Методологія проведення моніторингу
4. Сучасні маніпуляції в закордонних державах, на прикладі: РФ та Німеччини
5. Сучасні маніпуляції новинами в Україні
6. Базові підходи та інструменти протидії медіа-маніпуляціям
7. Саморегуляція медіа, як спосіб протидії маніпуляціям
8. Роль інформаційної політики держави в протистоянні медіаманіпуляціям

Розділ 2. Вплив медіа на особистість

Лекція 9

Тема. Види медіа. Історія медіа

План:

1. Основні види медіа: телебачення (визначення поняття, регулювання галузі), кінематограф (кінематограф як вид мистецтва та форма соціальної комунікації, кіно як екранна культура, мова кіно, фільм і реальність), газети (структура сучасної газети, газетні жанри, стандарти подання інформації в газеті), журнали (види журналів, огляд сучасного ринку журналів, цінності ілюстрованих журналів), радіо (музика як частина поп-культури, радіо як мас-медіа), інтернет (Веб 2.0, Вікі, соціальні мережі).
2. Історія створення засобів масової комунікації.

Лекція 10

Тема. Вплив медіа на розвиток особистості.

План:

1. Проблема медіа соціалізації.
2. Особливості медійного впливу на людей різного віку.
3. Позитивний медійний вплив.
4. Медіа як ресурс особистості. Вплив медіа на інтелектуальний розвиток.
5. Вплив медіа на емоційний і вольовий розвиток.
6. Проблема медіа залежності.
7. Вплив на стосунки.
8. Парасоціальне спілкування.
9. Проблема медіанасильства та зростання агресії.
10. Правила користування медіа.
11. Медіа-освіта та її вплив на розвиток дитини.

Лекція 11

Тема. Аналіз медіатекстів різних видів медіа

План:

1. Критичне сприйняття.
2. Ідеологічний аналіз.
3. Аналіз репрезентації.
4. Декодування медіа текстів.
5. Аналіз стереотипів.

6. Сюжетний (нарративний) аналіз.
7. Жанровий аналіз.
8. Іконографічний аналіз.
9. Семіотичний аналіз.
10. Контекстуальний аналіз.
11. Комерціалізація.
12. Аналіз медіа в контексті ринку.

Лекція 12

Тема. Психологічний захист від непотрібної інформації

План:

1. ЗМІ, як маніпулятивні засоби у виборі способів впливу на споживача.
2. Розуміння механізмів маніпулятивного впливу, використовуваного ЗМІ й рекламою, саме по собі сильний профілактичний засіб.
3. Розвиток у людини навичок критичного мислення дає змогу унеможливити її перебування у просторі мас-медіа.

Лекція 13

Тема. Вплив медіа на ціннісно-сміслову сферу молоді.

План:

1. Теоретичний аналіз медіачинників формування ціннісно-сміислової сфери молоді.
2. Визначити роль медіаосвіти у формуванні ціннісно-сміислової сфери особистості молоді

Лекція 14

Тема. Аналіз телешоу: трансформація форматів і цінностей.

План:

1. Трансформації форматів іноземних телешоу.
2. Етнічні, національні та ментальні позиції українського телебачення відносно західних зразків.

Лекція 15

Тема. Медіапсихологічні технології формування ціннісно-сміислової сфери молоді.

План:

1. Вплив засобів масової інформації на цінності молоді
2. Концептуальна модель формування ціннісної сфери молоді під впливом медіа
3. Роль медіапсихологічних чинників у формуванні цінностей молоді
4. Внутрішній ціннісний конфлікт особистості між «бажаним» і «доступним» у формуванні ціннісної сфери молоді в контексті взаємодії з медіа

Лекція 16

Тема. Медіатехнології, як засіб патріотичного виховання дітей та молоді.

План:

1. Застосування медіаосвітніх технологій і медіапсихології у

- навчально-виховному процесі для формування патріотизму дітей та молоді.
2. Інтернет-ресурси як засоби формування національно - патріотичного світогляду студентів
 3. Український патріотизм як ресурс особистості в умовах інформаційної війни та нові якості патріота
 4. Інформаційна війна в Україні
 5. Патріотизм як психологічний ресурс особистості в умовах інформаційної агресії
 6. Медіаграмотність: нові інструментальні якості патріота цифрової доби

Лекція 17

Тема. Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу

План:

1. Маніпуляція підсвідомістю.
2. Закони на яких ґрунтується основний сенс маніпуляції.
3. Емоційні мотиви рекламного впливу на особистість реципієнта.
4. Співвідношення емоційних і раціональних мотивів, що впливають на підсвідомість.
5. Які треба зробити висновки, щоб сформувати своє адекватне ставлення до рекламних меседжів.

5. Теми і плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Розділ 1. Вступ до медіаосвіти та медіаграмотності

Тема . Медіаосвіта та медіаграмотність як освітні категорії

План:

1. Актуальність медіаосвіти в сучасному світі
2. Основні завдання медіаосвіти
3. Упровадження медіаосвіти в Україні

Семінарське заняття № 2

Тема. Основні теорії медіаосвіти.

План:

1. Теорія медіаосвіти як розвитку «критичного мислення».
2. Ідеологічна теорія медіаосвіти.
3. Теорія медіаосвіти як джерела «задоволення потреб» аудиторії.
4. Культурологічна теорія медіаосвіти. Естетична (художня) теорія медіаосвіти.
5. Соціокультурна теорія медіаосвіти.
6. Практична цінність теорій медіаосвіти.

Семінарське заняття № 3

Тема. Поняття про масову комунікацію

План:

1. Поняття інформації.

2. Соціальна інформація та її властивості.
3. Інформація в журналістиці. Текст та інші носії інформації в мас-медіа.
4. Поняття «комунікація». Спілкування та комунікація. Визначення масової комунікації.
5. Властивості мас-медіа.
6. Вивчення ефектів масової комунікації.
7. Структурно-функціональний підхід.

Семінарське заняття № 4

Тема. Представлення авторських презентацій на тему «Я студент».

План:

1. Розробити тематичне представлення своєї підгрупи з використанням медійних засобів.
2. У презентації зазначити про своє рідне місто, навчальний заклад, мотивацію вибору даної професії, перші студентські кроки.

Семінарське заняття № 5

Тема. Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні

План:

1. Роль медіа в суспільстві.
2. Поняття етичного кодексу та його роль.
3. Функція професійних стандартів журналістики.
4. Маніпулювання аудиторіями через порушення стандартів.
5. Приклади порушення стандартів.

Семінарське заняття № 6

Тема. Приклади порушення медіастандартів. Використання маніпулятивних технологій у ЗМІ.

План:

1. Сутність поняття «маніпуляція». Методи та засоби медіа-маніпуляцій
2. Сучасні маніпуляції в закордонних державах, на прикладі: РФ та Німеччини
3. Сучасні маніпуляції новинами в Україні
4. Саморегуляція медіа, як спосіб протидії маніпуляціям
5. Роль інформаційної політики держави в протистоянні медіаманіпуляціям

Розділ 2. Вплив медіа на особистість

Семінарське заняття № 7

Тема. Види медіа. Історія медіа

План:

1. Різновиди медіа.
2. Історія розвитку комунікацій. Три комунікаційні революції. Нові медіа. Телебачення. Газети і журнали. Радіо.
3. Особливості сприйняття аудіовізуального образу.
4. Персональне медіаполе. Медіасоціалізація, як нове явище інформаційного суспільства.
5. Позитивний медійний вплив.
6. Медіа як ресурс особистості. Проблема медіазалежності.

7. Розвиток нових медіа в світі. Медіа та інформація, яку вони поширюють.
8. Типи контенту в медіа та ознаки різних типів інформації.
9. Практичні маркери: шість типів контенту: новини, думка/коментар, реклама, соціальна реклама, PR, пропаганда.
10. Різниця між фактами та судженнями. Ознаки фактів та суджень

Семінарське заняття № 8

Тема. Вплив медіа на розвиток особистості.

План:

1. Особливості медійного впливу на людей різного віку.
2. Медіа як ресурс особистості. Вплив медіа на інтелектуальний розвиток.
3. Вплив медіа на емоційний і вольовий розвиток.
4. Проблема медіа залежності.
5. Вплив на стосунки.
6. Проблема медіанасильства та зростання агресії.
7. Правила користування медіа.

Семінарське заняття № 9

Тема. Аналіз медіатекстів різних видів медіа

План:

1. Загальний план аналізу медіа тексту.
2. Основні ознаки медіатексту. Медіазасоби розповсюдження медіаповідомлень.
3. Ознаки масовості щодо створення та щодо споживання медіапродукту.
4. Основні етапи багатостороннього сприйняття інформації
5. Загальні засади аналізу медіатексту друкованих видань.
6. Наявність в медіатексті візуальних символів, знаків (фото, малюнки, інфографіка, графіки, умовні позначки тощо) та рівень їх відповідності змістовній частині медіа повідомлення.

Семінарське заняття № 10

Тема. Психологічний захист від непотрібної інформації

План:

1. Розуміння механізмів маніпулятивного впливу, використовуваного ЗМІ й рекламою, саме по собі сильний профілактичний засіб.
2. Розвиток у людини навичок критичного мислення дає змогу убезпечити її перебування у просторі мас-медіа.

Семінарське заняття № 11

Тема. Вплив медіа на ціннісно-сміслову сферу молоді.

План:

1. Роль телебачення у формуванні ціннісної сфери особистості
2. Медіа як інструмент посилення внутрішнього ціннісного конфлікту особистості між «бажаним» і «доступним»
3. Концепція формування медіаосвіченості особистості

Семінарське заняття № 12

Тема. Аналіз телешоу: трансформація форматів і цінностей.

План:

1. Трансформації форматів іноземних телешоу.
2. Медіа як інструмент посилення внутрішнього ціннісного конфлікту особистості між «бажаним» і «доступним»

Семінарське заняття № 13

Тема. Медіапсихологічні технології формування ціннісно-сислової сфери молоді.

План:

1. Вплив засобів масової інформації на цінності молоді
2. Роль медіапсихологічних чинників у формуванні цінностей студентської молоді

Семінарське заняття № 14

Тема. Медіатехнології, як засіб патріотичного виховання дітей та молоді.

План:

1. Інтернет-ресурси як засоби формування національно - патріотичного світогляду студентів
2. Український патріотизм як ресурс особистості в умовах інформаційної війни та нові якості патріота
3. Вплив інформаційної війни на дітей та молодь в Україні
4. Медіаграмотність: нові інструментальні якості патріота цифрової доби

Семінарське заняття № 15

Тема. Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу

План:

1. Маніпуляція підсвідомістю. Маніпуляції в соціальних медіа
2. Емоційні мотиви рекламного впливу.
3. Співвідношення емоційних і раціональних мотивів, що впливають на підсвідомість.
4. Які треба зробити висновки, щоб сформувати своє адекватне ставлення до рекламних меседжів.

6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів.

Тема . Сутність і зміст медіаграмотності

План:

1. *Розгляд ключових теорій медіаосвіти. Протекціоністська теорія. Теологічна / релігійна теорія. Етична теорія. Теорія медіаосвіти як розвиток «критичного мислення». Ідеологічна теорія медіаосвіти. Екологічна теорія медіаосвіти. Теорія медіаосвіти як джерела «задоволення потреб» аудиторії. «Практична» теорія медіаосвіти, теорія практичної медійної діяльності / активності. Культурологічна теорія медіаосвіти. Естетична (художня) теорія медіаосвіти. Семіотична теорія медіаосвіти. Соціокультурна теорія медіаосвіти.*

Тема. Комунікація, інформація, медіа

План:

1. Вивчення ефектів масової комунікації. Теорія стереотипів. Теорія когнітивного дисонансу. Теорія користі та задоволення. Теорія навчання та теорія пізнання. Структурно-функціональний підхід. Теорія спіралі мовчання. Теоретичні основи свободи преси. Теорія порядку денного М. Мак-Кобса і Д. Шоу. Теорія гейткіперів К. Левіна.

Тема. Види медіа та їх розвиток

План:

1. Слід опрацювати матеріал «Мій медіапростір» та визначити час, який проводиться у різних медіа. Варто подумати, чому віддається перевага певним видам медіа та уникаються інші види.
2. Шість видів контенту. Аналіз різних видів контенту.

Тема. Традиційні медіа.

План:

1. Типи медіа та їх власники. Пропонується скласти особистий перелік українських медіа. Дані внести в таблицю, поділивши медіа на види та за формою власності: приватні/ державні / суспільне мовлення.
2. Пропонується також скласти рейтинг журналістських стандартів: від найважливіших до найменш важливих. Проаналізувати принципи журналістики.

Тема. Редакційна політика і новинна грамотність

План:

1. Опрацювати «правило наближення інтересів».
2. Підготувати невеличкі повідомлення про:
 - «Правило сильних емоцій».
 - «Правило спільних інтересів».
 - «Загальнонаціональних лідерів популярності».
 - «Винятковість події».
3. Що собою являє арифметика подій Г.Ф. Мотта.
4. Що таке гейткіпінг?
5. Виконайте завдання:

Сформууйте 2 групи: групу редакторів (3-4 учасники, залежно від загальної кількості академічної групи) і команди репортерів і журналістів (по 2-3 учасники, залежно від загальної кількості). Командам журналістів і репортерів заздалегідь роздають різні події (роздатковий матеріал «Випусти новину»). Завдання цих команд – за допомогою методу «наближення інтересів», зокрема основних інструментів подання матеріалу: правила хронологічного наближення і правила убивчих кілометрів, інших правил, сформуувати цікаві новини (3-4 речення) для новинних стрічок. І подати їх редакторам. Завдання редакторів: відібрати найцікавіші новини, залежно від обраної тематики видання, її цільової аудиторії, в вечірньому чи ранковому ефірі

виходитимуть новини тощо (ці критерії видають редакторам на вибір і прописують на картках, які учасники мають обрати «навмання»).

Презентуємо результати. Перші виступають редактори, що заповнюють заздалегідь підготовлену схему на фліпчарті. Вони мають пояснити, чому саме ці новини потрапили до сьогоднішнього ефіру.

Після їхнього виступу аналізуємо всі новини, запропоновані групами.

Робимо висновок, чи правильно редактори відібрали інформацію і чи журналісти змогли сформулювати матеріали

Тема. Медіа і демократія

План:

1. «Індекс свободи преси». Варто скласти перелік країн за величиною індексу від найвищого до найнижчого. Порівняти дані інших країн з Україною та дати відповідь на питання: які проблеми зі свободою преси наявні в Україні. Слід поміркувати над варіантами, що допомогли б покращити ситуацію.
2. Знайдіть та проаналізуйте: Приклади *політичної та комерційної «джинси»*. Поясніть, чому Ви зробили саме такий розподіл, якими ознаками користувались?

Тема. Соціальні медіа.

План:

1. Пропонується підготувати один із варіантів проєкту:
Створити плакат для людей, що мають спільний з вами вид медіапростору.
Створити освітній допис для своїх підписників у соцмережах, присвячений медіаграмотності.
Створити план заняття з медіаграмотності
Зробити доповідь для аудиторії: «Медіа: як користуватися, та на що варто звернути увагу».

Тема. Неправдива інформація. Маніпуляції.

План:

1. Робота в групах (командна робота)
Підготуйте інформаційні кампанії на базі помилкової інформації, дезінформації та поєднанні правдивої та брехливої інформації.
Команди не повинні розкривати іншим, який тип інформації вони представлятимуть.
Зробіть презентацію кампаній та запропонуйте іншим групам вгадати тип інформації.

Тема. Стереотипи та «мова ворожнечі»

План:

1. Використовуючи улюблені медіа, студенти мають знайти статтю чи допис, що викликає емоційну реакцію.
2. Перевірка фактів.
Слід зайти на ресурс Stop Fake або схожий.
Пропонується перевірити статті, інформацію в яких було

спростовано.

Візьміть участь в дискусії щодо важливості спростування інформації у фейкових чи маніпулятивних статтях, та стратегії, яку варто застосовувати.

3. Між «мовою ворожнечі» та свободою слова». Аналіз прикладів текстів. Має бути виявлено, які приклади підпадають під поняття «мови ворожнечі» та «свободи слова».

Тема. Інформація та пропаганда.

План:

1. Підібрати постери, на яких інформація подається шляхом інформування, пропаганди, соціальної реклами, піару, реклами.
2. Обґрунтуйте, чому Ви вирішили саме так.

Тема. Аналіз медіатекстів різних видів медіа.

План:

1. Відшукайте приклади застосування кодів в медіаповідомленнях.
2. Наведіть приклади маніпуляцій в ЗМІ:
 - «Отруєний сендвіч».** - Це коли повідомлення починається з відомого незначущого факта, після якого дається вигадка і завершується фактом, який мав місце в дійсності.
 - Ефект первинності.** - Про якусь подію джерело інформації повідомляє раніше за інших, але повідомляє у вигідному для себе тлумаченні.
 - Закон першості.** - Будь яке перше повідомлення про той чи інший факт, подію справляє більш сильний вплив на аудиторію, ніж наступні.
 - Зсув акцентів.** - Це коли дуже широко, рекламно повідомляється про щось незначне. А далі похапцем чи мимохіть – про важливу подію.
 - Метод «забобтування»** - Використовується коли потрібно знизити актуальність якогось явища чи викликати до нього негативну реакцію.
 - Анонімний авторитет.** - Давно доведено, що одним з найефективнішим методом є звертання до авторитету. Це може бути вагома політична фігура, релігійний діяч, науковець чи представник іншої професії. Ім'я авторитету не повідомляється. Для більшої переконливості здійснюють цитування документів, оцінок експертів, свідчення очевидців. Наприклад : «Учені на підставі багаторічних досліджень довели...», « Лікарі рекомендують...» при цьому джерело не ідентифіковане, і жодної відповідальності за помилкове повідомлення журналісти не несуть.
 - Принцип контрасту.** - Теми новинних повідомлень komponуються так, що змушують комуніканта домислювати в потрібному напрямку. Це особливо помітно під час виборів, коли детально, із смакуванням подробиць висвітлюються внутрішні конфлікти в таборі політичних опонентів.
 - Створення асоціацій.** - Об'єкт штучно прив'язується до чогось такого, що сприймається масовою свідомістю як дуже погане. Саме тут і захована чергова пропагандистська пастка. Спокуса заощадити інтелектуальні зусилля змушує людину замість осмислення сутності проблем вдаватися до асоціацій і помилкових аналогій.

3. Практична робота «Створення плану аналізу медіатексту та аналіз медіатексту на вибір».

7.Методи активізації навчального процесу

Класичні лекції, лекції проблемного характеру, лекції-бесіди, семінарські заняття, семінари-дискусії, реферування; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування творчих завдань; виконання студентами завдань для самостійного опрацювання; індивідуальні консультації для студентів.

8. Система поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль: письмове або усне опитування, тести, індивідуальна або колективна презентація (представлення виконаного завдання); підготовка доповіді; перевірка конспекту; захист виконаних завдань, захист курсової роботи та ін.

Підсумковий контроль: екзамен.

Питання самоконтролю для підготовки до екзамену

1. Історія розвитку медіаосвіти.
2. Суспільне значення медіаосвіти.
3. Визначення та сутність поняття «медіаграмотність».
4. Напрацювання західних науковців у сфері медіаосвіти.
5. Медіаосвіта в Україні.
6. Основні теорії медіаосвіти.
7. Соціальна інформація та її властивості.
8. Інформація в журналістиці. Текст та інші носії інформації в мас-медіа.
9. Поняття «комунікація». Спілкування та комунікація. Визначення масової комунікації.
10. Поняття про мас-медіа: теоретичні й історичні аспекти. Властивості мас-медіа.
11. Вивчення ефектів масової комунікації.
12. Декларація прав людини щодо свободи переконань та свободи шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами незалежно від державних кордонів.
13. Конституція України як гарант права, свободи та обов'язків людини. Роль медіа в суспільстві. Історія виникнення стандартів.
14. Поняття етичного кодексу та його роль.
15. Маніпулювання аудиторіями через порушення стандартів. Приклади порушення стандартів.
16. Основні види медіа: телебачення, кінематограф, газети, журнали, радіо, інтернет.
17. Історія створення засобів масової комунікації.
18. Проблема медіа соціалізації.
19. Особливості медійного впливу на дітей різного віку.
20. Позитивний медійний вплив. Медіа як ресурс особистості.
21. Вплив медіа на інтелектуальний розвиток.
22. Вплив медіа на емоційний і вольовий розвиток.
23. Проблема медіа залежності.

24. Вплив на стосунки. Парасоціальне спілкування.
25. Проблема медіанасильства та зростання агресії.
26. Правила користування медіа.
27. Медіаосвіта та її вплив на розвиток дитини.
28. Аналіз телешоу: трансформація форматів і цінностей.
29. Маніпуляція підсвідомістю в рекламі.
30. Емоційні мотиви рекламного впливу на особистість реципієнта.
31. Рекламні медіатехнології.
32. Схарактеризуйте специфіку мови медіа.
33. Визначте структуру і функції медіакультури.
34. Схарактеризуйте основні етапи розвитку медіакультури.
35. Схарактеризуйте сучасні напрямки медіакультури.
36. Схарактеризуйте роль медіа у формуванні полікультурної картини світу.
37. Схарактеризуйте специфіку візуальної медіакультури.
38. Схарактеризуйте явище інфотейнмент.
39. Схарактеризуйте основні принципи мережевого етикету.
40. Схарактеризуйте еволюцію мережевого етикету в соціальних мережах.
41. Схарактеризуйте основні напрямки розвитку медіакультури особистості.
42. Проаналізуйте генезис цифрової культури.
43. Проаналізуйте медійну культуру як техногенний феномен.
44. Проаналізуйте сутність культурної пам'яті в цифрову епоху.
45. Проаналізуйте явище кіберпанку.
46. Визначте актуальні тренди сучасної медіакультури.
47. Проаналізуйте нові формати комунікації в медіакультурі.
48. Схарактеризуйте основні напрямки вивчення медіакультури.
49. Проаналізуйте основні напрямки психологічних досліджень медіакультури.
50. Схарактеризуйте феномен кліпового мислення.
51. Проаналізуйте концепції цифрового мистецтва.
52. Схарактеризуйте трансформацію естетичних цінностей у цифровому світі.
53. Схарактеризуйте етапи розвитку медіаарту, визначте основні проблеми його класифікації.
54. Схарактеризуйте особливості колекціонування та зберігання творів цифрового мистецтва.

9. Критерії оцінювання знань, вмінь, компетентностей здобувачів освіти з навчальної дисципліни»:

Бали / Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання
«Відмінно» / Високий	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при

	<p>цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний застосовувати теоретичні знання в області журналістики, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності; здатний оперативно збирати інформацію, дотримуватися балансу думок, працювати з джерелами, взаємодіяти з аудиторією, формувати інформаційний контент; здатний аналізувати та прогнозувати інформаційні потреби медіаринку; проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.</p>
<p>«Добре» / Достатній</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з освітньої компоненти медіаграмотність та професійні стандарти, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки під час: збору інформації, роботи з першоджерелами, взаємодії з аудиторією, формуванні інформаційного контенту, в усних відповідях – неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.</p>
<p>«Задовільно» / Середній</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки, не проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, проявляє часткові знання та розуміння предметної області.</p>
<p>«Незадовільно»/ Початковий</p>	<p>Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу в області журналістики. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками під час:</p>

	збору інформації, роботи з першоджерелами, взаємодії з аудиторією, формуванні інформаційного контенту; відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.
--	---

10. Література

Основні рекомендовані джерела

1. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В.Різуна. – К.: Центр Вільної Преси, 2012. – 352 с.
2. Медіакультура та медіаосвіта учнів ЗОШ: візуальна медіа культура / Наталія Череповська. – К.: Шк. Світ, 2010. – 128с.
3. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В.Різуна та В.В. Літостанського. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2013. – 447 с.
4. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі Київ: АУП: Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.
5. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
6. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навчально-методичний посібник для курсу «Основи медіаграмотності». Умань, 2014. 128 с.
7. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник. К.: Міленіум, 2009. 440 с.
8. Практична медіаосвіта: авторські уроки. К.: АУП, Центр вільної преси, 2013. 447 с.
9. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В.Різуна та В.В. Літостанського. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2013. – 447 с.
10. Субашкевич І. Р. Формування медіаосвіченості студентської молоді: монографія / І. Р. Субашкевич. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 249 с.
11. Субашкевич І. Р. Формування ціннісно-сміслової сфери студентів педагогічних спеціальностей медіапсихологічними технологіями : [практ. посіб.] / Ірина Романівна Субашкевич. – Львів : Растр7, 2016. – 59 с.

Додаткова

1. Журналістика та медіа: Довідник / Зігфрід Вайшберг, Ганс Й. Кляйнштонберг, Бернард Пьорксен / Перекл. з нім. П.Демешко та К.Макеев; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. – 529 с.
2. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: Підручник для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова,

- О. В. Волошенюк. — К. : Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. — 319 с.
3. Гороховський, О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практ. посіб. Дніпро : Ліра, 2017. 133 с.
 4. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
 5. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя / Т. З Бакка, О. Бурім, О. Волошенюк, Р. Євтушенко, Т. Мелещенко, О. Мокрогуз; За ред. В.Іванова, О. Волошенюк. К.: ЦВП, АУЛ, 2016. 243 с.
 6. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч. посіб. / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьоновой, О. Т. Баришпольця. К.: Міленіум, 2009. 440 с.
 7. Посібник з верифікації. URL: визначний гід з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій. URL: http://verificationhandbook.com/book_ua
 8. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
 9. Стратегії дослідження екранних медіа / НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К., 2013. 356 с. (Наукові студії ІМФЕ ; вип.7). URL: http://maunau.org.ua/etnolog/books/ns/ns_2013.pdf
 10. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Галлін та ін.; пер. з англ. О. Насика. К.: Наука, 2008. 320 с. URL: <https://mediasystemy.wordpress.com>
 11. Український медіаландшафт – 2015: аналітичний звіт / за ред. В. Ф. Іванова. К.: ФКА, АУП, 2015. URL: http://www.aup.com.ua/upd/kas_43639-1522-13-30.pdf
 12. Iryna Subashkevych, Vira Korniat. Using media-psychological technologies to form tolerant attitude towards children with disabilities in pedagogical specialists in the process of their professional training in Ukraine // SPECIALUSIS UGDYMAS/ SPECIAL EDUCATION, ISSN 1392-5369 (Print), ISSN 2424- 3299 (Online), No 1 (41), 2020, DOI: 10.21277/se.v1i41.521. (Scopus). – Режим доступу до ресурсу: <http://www.socialwelfare.eu/index.php/SE/article/view/521>
 13. Subashkevych I. Formation of the axiological sphere in students under the influence of media factors [Електронний ресурс] / I. Subashkevych// Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools. Issue: 4 (16) – co-publ.: Publishing office: Accent graphics communications – Hamilton, ON, 2016. – P. 52–62. – Режим доступу до ресурсу: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=ViH

[q2r4AAAAJ#d=gs_md_cita](#)

[d&u=%2Fcitations%3Fview_op%3Dview_citation%26hl%3Duk%26user%3DViHq2r4AAAAJ%26citation_for_view%3DViHq2r4AAAAJ%3Ad1gkVwhDp10C%26tzm%3D-180](#)

14. Журналістика та медіа: Довідник / Зігфрід Вайшберг, Ганс Й. Кляйнштонберг, Бернард Пьорксен / Перекл. з нім. П.Демешко та К.Макєєв; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. – 529 с.
15. Казки і фарби: парціальна програма розвитку творчих здібностей дітей 4-6 років на заняттях із малювання з використанням елементів медіаосвіти / Т.М. Чашка; за заг. ред. О.В. Волошенюк, Г.А. Дегтярьової, В.Ф. Іванова. – Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2018. – 204 с.
16. Медіадошкільник : парціальна програма з медіаосвітньої діяльності для дітей старшого дошкільного віку (6-й рік життя) / Г.А. Дегтярьова, О.С. Тарасова, А.П. Фоменко; за заг. ред. О.В. Волошенюк, Г.А. Дегтярьової, В.Ф. Іванова. – Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. – 118 с.
17. Медіасвіт для дошкільнят : парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку / Василюк С. М., Алексеїчик О. В., Проценко О. В., Абаляєва Л. Ю., Чашка Т. М., Стеніна Л. В., Шелкова С. В.; за заг. ред. О. В. Волошенюк, Г. А. Дегтярьової, В. Ф. Іванова. – Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. – 98 с.
18. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: Підручник для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. – К. : Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. www.medialiteracy.org.ua
2. www.mediaosvita.org.ua
3. www.osvita.mediasapiens.ua
4. www.aup.com.ua
5. www.mediakrytyka.info
6. <https://www.youtube.com/watch?v=tMQudmwJUf8>

Додатки

(зразки завдань для перевірки знань)

Приклад різнорівневого завдання

Початковий рівень – по 0,5 бала

- 1) **Різновид медіа, орієнтований на одночасне передавання інформації великим групам людей.**
 - а) засоби масової інформації
 - б) журналістика
 - в) освіта
- 2) **Професійні стандарти журналіста (обери правильні варіанти)**
 - а) баланс думок
 - б) достовірність
 - в) точність
 - г) повнота
 - г) інтерпретація
 - д) оперативність
 - є) відокремлення фактів від коментарів
 - ж) мова ворожнечі
- 3) **Спосіб психологічного впливу, спрямований на зміну напрямку активності аудиторії, її ідей, думок, поглядів тощо, який лишається непоміченим.**
 - а) плагіат
 - б) маніпулювання
 - в) баланс думок
- 4) **Способи маніпуляцій ЗМІ (обери правильні відповіді)**
 - а) дезінформація
 - б) стереотипізація
 - в) міфи
 - г) емоційний резонанс
 - г) створення інформаційної реальності
 - д) баланс думок

Середній рівень – по 0,5 бала

- 1) **Сукупність інформаційних дій, застосовуваних сторонами, які протистоять одна одній, для досягнення певних цілей.**
 - а) пропаганда
 - б) джинса
 - в) інформаційна війна
- 2) **Гейтспіч - це**
 - а) мова ворожнечі
 - б) гендерна нерівність
 - в) плагіат
- 3) **Сукупність інформаційних дій, застосовуваних сторонами, які протистоять одна одній, для досягнення певних цілей.**
 - а) пропаганда
 - б) джинса

в) інформаційна війна

Достатній рівень – 1 бал

- 1) Чому журналіст має бути особливо обережним при висвітленні питань, пов'язаних із дітьми? Які етичні норми існують щодо цього?

Високий рівень – по 0,5 балів

- 1) Яким чином впливають медіа на інтелектуальний, емоційний, вольовий розвиток особистості? Що таке медіазалежність? Визначте можливі причини її виникнення. Що таке патологічна залежність від медіажанрів?